

SHAKESPEARE NE INTERESEAZĂ

Deși i s-au numărat toate consoanele și vocalele din piese, Shakespeare ne mai interesează. L-a interesat și pe Marin Sorescu, autorul piesei Vărul Shakespeare. După ce s-a săturat vorbind de a treia piesă a trilogiei istorice pe care n-a mai finalizat-o, documentându-se pentru o carte despre Shakespeare, a scris piesa de mai sus. Aflăm acestea din SECOLUL XX nr. 319-320-321 unde un fragment îl e tradus în engleză. Este publicată în acest "triplu" piesa lui Dario Fo, Elisabeta-din întâmplare o femeie. Interesează relațiile străine despre forța de a rezista a teatrului românesc în timpul dictaturii, dar și fotografiile din teatrul britanic sau cele citeva mărturii, însoțind o tabletă a lui Marin Sorescu, despre Ion Caramitru în Hamlet.

Shakespeare a pătruns, începând din luna iunie, și în MAGAZIN ISTORIC, unde Dan Lăzărescu prezintă o versiune românească a unui articol de J. D. Reed apărut în revista americană Smithsonian (aprilie 1987). Autorul american este destul de iritat de apariția unei noi cărți (Misteriosul William Shakespeare de Charlton Ogburn) care susține că Shakespeare - autorul a fost de fapt contele de Oxford. J. D. Reed îl demontează pe Ogburn, fost șef al unor servicii de contraspionaj, în tentativa acestuia de a demonstra, pe vreo opt sute de pagini, cum contele de Oxford ar fi putut să-l delege pe actorașul Shakespeare să-și pună numele pe scrierile sale. Intre argumente tulbură unul: suma anuală de 1000 lire sterline dată de regină contelui (favor cu totul ieșit din comun) nu cumva reprezintă cele o mie de lire pe care le cheltuia, tot anul, Shakespeare (cu foarte mult peste propriile posibilități), așa cum se afirmă într-o relatare scrisă la mult timp după moartea sa? Să fie o încercare de a-l lua pe Shakespeare la... bani mărunți? leftin procedeu!

Oricum, faptele și interpretările lor, unele fanteziste, altele stupefiante determină interesul serialului din revista citată.

NAUM. 75-TEATRUL

Citesc ce se scrie despre Gellu Naum, acum când împlinește 75 de ani. Poet afirmat în contextul suprarealismului european, autor al multor volume de versuri, proze și piese de teatru, Naum este o figură ieșită din comun a literelor românești. În disputa de idei a suprealiștilor români, Gellu Naum a intervenit de câteva ori într-un mod absolut relevant care ar trebui astăzi să fie reevaluat. Mi-a plăcut eseu Simonei Popescu din ROMÂNIA LITERARĂ (31/2 august) concentrat mai ales pe investigarea prozel Zenobia. I-am citit autoarei în aceeași săptămână alte rînduri despre Naum în CONTRAPUNCT (31/3 august). Poetă a "ultimului val" (dacă o fi ultimul!), Simona Popescu interesează și aici deși, la fel, proza lui Naum este din nou în prim plan. În fapt, cele două pagini pe care revista le dedică sărbătoritului se constituie într-o privire nu numai de aducere aminte dar și de comentare prin articole sau versuri de Andrei Oișteanu, Dan Stanciu, Alex Leo Șerban, Valeriu Oișteanu.

Foarte ciudat este că năicaieri nu se pomenește nimic despre teatrul scris de poet. Fapt explicabil, chiar dacă nu scuzabil. Deși ROMÂNIA LITERARĂ publicase anterior un articol despre dramaturgia lui Naum (autorul, Ioan Cristescu, printr-o alchimie greu de explicat - sau, cine știe, foarte ușor - absorbind unele idei și chiar formulări pe care, se pare, a avut prilejul să le asculte exprimate în public de către o colegă filolog), este evident că această parte a creației sale scapă adesea din raza critică sau memorialistică. E foarte posibil ca TEATRUL AZI să nu comită aceeași eludare. Ar fi culmea!

INTERVAL - PUTEREA ȘI LITERATURA

Primul număr al revistei lunare brașovene (redactor-șef - Alexandru MUȘINA), editată de Uniunea Scriitorilor, INTERVAL, îmi apare ca una dintre cele mai cuprinzătoare, sub raport literar, publicații de cultură din țară. Autori români și străini se referă la o temă ("Puterea și literatura") dragă nouă astăzi tuturor și despre care s-a putut vorbi pînă acum mai degrabă aluziv. Evident, piese și scrieri ale lui Havel, Edward Bond, Harold Pinter și ale altor dramaturgi ar fi putut să ofere subiecte insolite celor care au gândit sumarul. Dar, poate, timpul nu e pierdut!

MROŽEK, ÎN DIRECT!

În strînsă legătură cu jînduirea de mai sus, nu putem uita că unul dintre cei mai personali autori dramatici de după război, Slawomir MROŽEK a împlinit 60 de ani. Cîteva teatre românești pregătesc pentru începutul stagiunii unele piese ale polonezului, aflat în exil cincisprezece ani (1963-1978), discreditat de autorități cînd a protestat public în urma invaziei Cehoslovaciei. Întîlnirea de la Cracovia din iunie, consacrată lui Mrožek (vezi corespondența regizorului Dominic Dembinski din TEATRUL AZI) a prilejuit și editarea unui album MROŽEK unde, în afara fotografiilor de mare interes, semnează chiar sărbătoritul, apoi Wladyslaw Cybulski, Ewa Zuberbier, Tadeusz Nyczek. Sînt reproduse aici cîteva dintre cronicile dramatice scrise în urmă cu mulți ani de către autorul Tangoului. "Nu este greșeala mea - scrie Mrožek - că generalitățile istorice mi-au apărut întotdeauna în forma faptelor celor mai particulare". E un mod de a gândi care poate oferi o cheie a pieselor sale de teatru.

MARIAN POPESCU